

Novice iz Triglavskega narodnega parka

News from Triglav National Park

Uvod v rubriko

Če za Slovence velja, da smo narod gornikov, to prav gotovo ne velja tudi za slovenske ljubitelje ptic. To se kaže povsod: pri udeležbi na društvenih izletih v hribe, pri člankih v Acrocephalusu in tudi pri odzivih na vabila k sodelovanju pri OA TNP.

Z rubriko, ki jo s tole številko uvajamo, vam bomo poskušali približati gorsko ornitologijo in vas zvabiti v hribe. Rubriko smo zasnovali dovolj

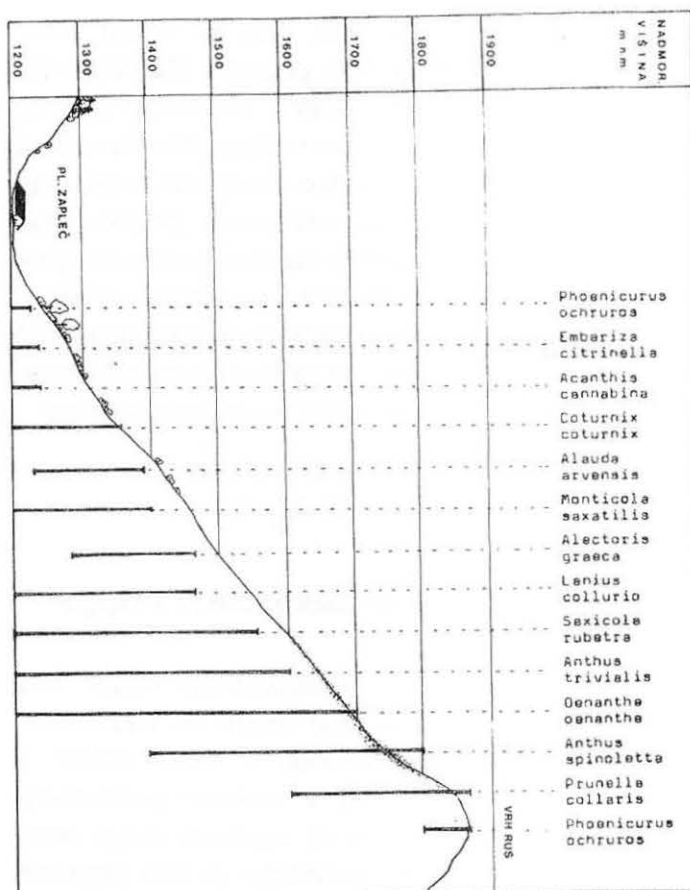
VERTIKALNA DISTRIBUCIJA PTIC NA PAŠNIKIH PLANIN ZAPLEČ IN ZAPRIKRAJ

široko, da bo lahko združevala na eni strani predvsem kratke novice z zanimivimi podatki v slogu ornitološke beležnice, na drugi pa tudi obvestila članom o poteku dela za ornitološki atlas TNP in krajše problemske članke, ki bodo odpirali nova vprašanja in nakazovali nova področja dela. Dovolj prostora bo tudi za predstavitve delnih rezultatov, kot je tokratni prispevek o mejah višinske razširjenosti ptičev pozimi.

Naj sklenem tale uvod s povabilom. Pišite, pa četudi bodo podatki na prvi pogled skromni. Navsezadnje je vsaka velika celota sestavljena iz množice drobnih malenkosti. Koordinator OA TNP, Tomaž Jančar

Pašniki Planin Zapleč in Zaprikraj nad Drežniškimi ravnami pri Kobaridu so zaradi prisojne lege in obilice hrane ornitološko zelo zanimivi. Kratka, pribl. 1,5 km dolga dolina v obliki črke J se razteza v smeri SZ-JV in leži v kvadrantih TNP

51 in 52. Po dnu doline poteka utrjena cesta, tu so še močvirnati travniki z vodnimi izviri in poslopja Planin Zapleč in Zaprikraj.

Nižje pobočje doline, ki je izpostavljeno proti SV, se dviga le do nadmorske višine 1300 m in ga porašča nizek bukov gozd s primešano smreko. Po drugem pobočju doline, izpostavljenem proti JZ, se razprostirajo pašniki od nadmorske višine 1200 m do višine 1900 m, kjer poteka greben Krnskega pogorja (vrhovi Vršič 1897 m, Vrh Rus 1864 m, Kal 1698 m, Oblo brdo 1957 m, Krnčica 2142 m), ki razmejuje primorsko in alpsko stran, hkrati pa je po njem potekala tudi zahodna linija soške fronte.

To so značilni visokogorski kraški travniki, kjer travna ruša ni sklenjena in na dan prihaja matična kamnina. K razgibanosti terena pa prispevajo tudi posamezni manjši in večji skalni balvani kot pomembna izpostavljena mesta za posedanje nekaterih vrst ptic. Raztreseni so tudi bukovi grmički. Travniki so namenjeni izključno pašništvu; na nižji nadmorski višini (1200–1300 m) se pasejo krave, od višine 1460 m, kjer se začnejo melišča, pa se vse do grebena pasejo ovce. Na nadmorski višini 1250–1300 m nad Pl. Zapleč se razprostira manjši sestojev bukve, ki ga najdemo

kot otoček sredi pašnika tudi na višini 1460–1580 m na vzhodnem delu pobočja (Na Vlakah).

Vpliv tople primorske klime, prisojnost pobočja in iztrebki pašne živine privabljajo številne žuželke, na kar kaže pojavljanje značilnih žuškojedih vrst ptic (drevesna cipa, vriskarica, poljski škrijanec, repaljščica, navadni kupčar, šmarnica, prepelica, rjavi srakoper), ki tu naseljujejo (vsaj za nekatere vrste) ekstremne nadmorske višine. Suh visokogorski travnik pa je primerno gnezdišče za značilni kraški vrsti, slegurja in navadno kotorno.

Tatjana Čelik, Stantevova 8, Velenje
Slavko Polak, Koritnica 65, Knežak

MEJE VERTIKALNE RAZŠIRJENOSTI PTIČEV POZIMI

Ena temeljnih nalog ornitološkega atlasa TNP je raziskati razširjenost vrst glede na nadmorsko višino. Naloga je sestavljena iz dveh delov: 1) ugotoviti številčnost ptic v vsakem petstometrskem višinskem pasu in 2) ugotoviti meje vertikalne razširjenosti. To področje je eno popolnih belih lis v slovenski ornitologiji.

Za izhodišče pri zbiranju podatkov v tej zimi tule na kratko podajam rezultate iz prve zime 1991/92. Podatki so zelo nepopolni, so pa prav zato toliko zanimivejši za nadgrajevanje.

Naštete so le tiste vrste, za katere smo podatke o višini opazovanja zbrali. Vsak podatek sestavlja: 3 + 3 črkovna koda iz začetkov latinskega imena, slovensko ime, nadmorska višina najnižjega (od) in najvišjega (do) opazovanja, začetnici opazovalca in številka kvadranta OA TNP.

ANAPLA mlakarica: do 850 m (JG14), ACCNIS skobec: do 1600 m (AB53), BUTBUT kanja: do 1250 m (TJ64), AQUCHR planinski orel: do 1600 m (JG13), LAGMUT belka: od 1550 m (AB53), LYRTET ruševca: do 1550 m (MP36), TETURO divji petelin: do 1500 m (TJ45), AEGFUN koconogi čuk: do 1500 m (TJ45), DRYMAR črna žolna: do 1400 m (MP36), DENMAJ veliki detel: do 1350 m (MP36), DENMIN mali detel: do 1300 m (TJ45), PICTRI triprsti detel: do 1580 m (JG13), CINCIN povodni kos: do 1100 m (FJ14), TROTRO stržek: do 1350 m (TJ45), ERIRUB taščica: do 850 m (FJ14), TURPIL brinovka: do 1550 m (AB53), TURVIS carar: do 1270 m (TJ46), REGREG rumenoglavi kraljiček: do 1750 m (MP36), AEGCAU dolgorepka: do 1200 m (FJ14), PARPAL močvirska sinica: do

1050 m (TJ64), PARMON gorska sinica: do 1800 m (TJ45), PARCRI čopasta sinica: do 1650 m (MP36), PARATE menišek: do 1700 m (MP36), PARCAE plavček: do 1000 m (DT14), PARMAJ velika sinica: do 1480 m (JG13), SITEUR brglez: do 1300 m (TJ45), CERFAM dolgoprsti plezalček: do 1660 m (JG13), CERBRA kratkoprsti plezalček: do 900 m (AB54), GARGLA šoja: do 1350 m (TJ45), NUC-CAR krekovt: od 930 m (TJ64) do 1660 m (MP36), PYRGRA planinska kavka: od 900 m (FJ14) do 2100 m (TJ45), CORNIX siva vrana: do 1000 m (DT14), CORRAX krokar: do 2100 m (MP36), FRICOE škinkavec: do 950 m (DT14), FRIMON pinoža: do 1650 m (TJ45), CARCHL zelenec: do 1170 m (TJ46), CARCAR lišček: do 1710 m (JG13), CARSPI čížek: do 1350 m (TJ45), CARFLA brezovček: do 1650 m (TJ45), LOXCUR krivokljun: do 1750 m (TJ45), PYRPYR kalin: do 1750 m (TJ45), COCCOC dlesk: do 900 m (TJ64), EMBCIA skalni strnad: do 900 m (TJ64)

Začetnice sodelavcev: AB-Andrej Bibič, DT-Davorin Tome, FJ-Franc Janžekovič, JG-Janez Gregori, MP-Miro Perušek, TJ-Tomaž Jančar

Vse člane vabim, da se nam pridružite pri popisovanju. Še posebej pa prosim tiste, ki imate podatke, s katerimi bi dopolnili pričujoči spisek, da mi jih posredujete.

Koordinator OA TNP: *Tomaž Jančar, Gorenje Blato 31, 61291 Škofljica*

SLOKA *Scolopax rusticola*

Dne 15. 5. 1991 sem ob 20. uri in 45 minut zaslišal na barju Šijec na Pokljuki (kvadrant št. 47) značilno visoko piskajoče oglašanje sloke, ki je v naslednjem trenutku letela kar visoko mimo mene. Bilo je že mračno in peli so še posamezni komatarji. V letu 1992 pa sem obiskal 19. junija sosednje Blejsko barje, ki je v neposredni bližini barja Šijec. Povzpela sem se na lovsko prežo in ob 21 in 15 minut, ko je bil še mrak, je začel peti koconogi čuk. Čez 7 minut pa je priletela sloka in se značilno oglašala s pssst, pssst in ookk, ookk. Tako sem imel priložnost videti in slišati na enem mestu v istem večeru kar petkrat sloko. Je šlo za pet različnih osebkov ali pa le za teritorialen prelet enega samca? *Dare Šere, Langusova 10, 61000 Ljubljana*